

(ಅಂಬಿಗ ನಿನ್ನ ದೋಣಿಯ ಪಯಣಿಗರು ಬಹಳವಿದ್ವಾರೆ

ಈ ದಡದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆ ದಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ

ನಾನಂತೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಗಾಜಿನ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ

ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ)

ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳು ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಿತ್ತು, ತನ್ನೊಡನೆ ಬೈದಾಡುವ, ಜಗಳವಾಡುವ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ತನ್ನಂತೆ ದಿನದಿನದ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಹೋರಾಟದ ಕತೆ ಅವರದೂ ಕೂಡ. ಅಂಧರನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಪೂರ್ವಗ್ರಹದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು, ಇಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಅಂಧರ ಕುರುಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡಿ, ಅವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿಯ ಏಟಿಗೆ ಹೆದರಿದರೆ, ಒರಟು ಕಛೋಂದು ಸುಂದರ ಶಿಲ್ಪವಾಗುವುದೇ? ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಾತು, ವರ್ತನೆಗಳು ಉಳಿಯ ಪೆಟ್ಟಿನಂತೆ ಎಂದು ಭಾವೇಶ್ ಭಾವಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆದರು.

ಮಹಾಲೇಶ್ವರರ ಅದೇ ಮಾರ್ಕೆಟಿನಲ್ಲಿ 'ಹೋಲಿ ಕ್ರಾಸ್ ಚರ್ಚ್' ಇದ್ದಿತು. ಈ ಚರ್ಚ್‌ನ ಟ್ರಸ್ಟೀ ರಿಚರ್ಡ್ ಡಾಯಸ್ ಅವರೊಡನೆ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಮಾರುತಿ ಮಂದಿರದ ಹೊರಗೆ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಟ್ಟ ಸ್ವಾಲ್‌ಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವರು ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು, ತಮ್ಮ ಚರ್ಚ್‌ನ ಹೊರಗೆ ಸ್ವಾಲ್ ಹಾಕಲು ಜಾಗವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಲ್ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಜಾಗದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆರೆದ ಚರಂಡಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ

ಭಾವೇಶ್ ಅಷ್ಟಿತ್ತಷ್ಟಿ ಬೀಳದಿರಲಿ ಎಂದು ಆ ಚರಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಮೆಂಟಿನ ಚಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ಚರಂಡಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು. ಆ ಚಪ್ಪಡಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಜಾಗ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದೀಗ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಲ್ ಹಾಕಲು ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚ್‌ನ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಒಳಗೆ ಕೂಡಾ ತಾವು ನೀಡಲಿದ್ದರು.

'ಹೋಲಿ ಕ್ರಾಸ್ ಚರ್ಚ್' 1831ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚ್. ಆ ಚರ್ಚ್‌ನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ, ಭಾವೇಶ್ ಸ್ವಾಲ್ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪು ಭಾವೇಶ್ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದಿತು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದನಿ ಮಾತ್ರ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಿತವಿತ್ತು. ಅದು ಶಿರೀಶ್ ಭಾಯಿ ಗಾಂಧಿ ಅವರ ಸ್ವರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾತು ಆಡುವ ಮೊದಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಗಟ್ಟಿ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು - 'ಭಾವೇಶ್ ಭಾಯಿಗೆ ಪಾಂಡೂ ಹವಲ್ದಾರ್‌ನ ನಮಸ್ಕಾರ'. ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವ ಮೊದಲೆ ಶಿರೀಶ್ ಭಾಯಿ ಹೇಳಿದರು, 'ಭಾವೇಶ್ ಭಾಯಿ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿವೃತ್ತ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಪೊಲೀಸ್ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ್ ಇನಾಂದಾರ್ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಬ್ಯಾಚಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ'.

ಭಾವೇಶ್ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿನಮ್ರತೆಯಿಂದ, ಅಷ್ಟೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿರೀಷ್ ಭಾಯಿಯವರೊಡನೆ ಚರ್ಚ್ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಬದುಕಿನುದ್ದದ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧದ ಕೊಂಡಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಚರ್ಚ್‌ನ ಸ್ವಾಲ್‌ನ

ಹತ್ತಿರವೇ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಕೂಡಾ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಮಿತ್ರರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಸ್ವಾಲ್ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಚರ್ಚ್‌ನ ಪಾದ್ರಿಯವರು ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಚರ್ಚ್‌ನ ಬಳಿಯೇ 'ಹೋಟೆಲ್ ನೆಲ್ಸ್' ಇತ್ತು. ಅದರ ಮಾಲೀಕ ನಲಿನೋ ಡಿಕ್ರೂಜ್ ಕೂಡಾ ಬಲು ಬೇಗ ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಮಿತ್ರರಾದರು. ಅವರು ಸ್ವತಃ ಹಾಕಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾಪಟು ಆಗಿದ್ದವರು. ಅವರ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅತಿಥಿಯನ್ನೂ ಅವರು ಭಾವೇಶ್ ಅವರ ಸ್ವಾಲ್ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮೋಂಬತ್ತಿಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಹೃದಯಿಗಳ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನವಿತ್ತು.

ಹಾಗೆಂದೇ, ತನಗಾದ ಕೆಲವು ಜನರ ಕಿರುಕುಳದಿಂದ ಭಾವೇಶ್ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಂದೂ ಕಹಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಗಿಂತ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂಬ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಸದಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು.

***

ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಎಂ.ಎ. ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಒಬ್ಬರು ಭಾವೇಶ್ ಅಷ್ಟಟ ಗುಜರಾತಿ ಪರಿವಾರದವ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಗುಜರಾತಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಧೀ ಪರಿವಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತೆಂದರೆ, ಇವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ, ಉದ್ಯಮದ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಭಾವೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು 'ನೋಡು ಭಾವೇಶ್ ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚೇ ಭಾವುಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ನೀನು ಯಾರದೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಉದ್ಯಮದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದರೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಭಾವುಕತೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ತಟಸ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು. ಭಾವನೆಗಳು ಅಡ್ಡ ಬರಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಮನಸ್ಸು, ಹೃದಯಗಳಿಂದ ಉದ್ಯಮ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಮಿದುಳಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಹೃದಯವನ್ನು ಮರೆತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಕಾರಣವೇ ಬಹುಶಃ ಇಂದು ಜಗತ್ತು ರಣರಂಗವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯಮ, ತನ್ನ ಲಾಭವನ್ನಷ್ಟೇ ಎಣಿಸುವ ವ್ಯವಹಾರ ಆಗಬಾರದು. ಅದು 'ವೆನಿಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ'ಯ ಶೈಲಾಕೌಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಬಾರದು. 'ಒಂದು ಪೌಂಡ್

ಭಾವೇಶ್‌ರ ಮೋಂಬತ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆಯ ಆರಂಭವಾದುದು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ